

## מראה

א' בטבת התש"ע - 18-25.12.2009  
גליון 76

### מה שהבינו המכבים

בבלגיה יותר ממחצית נציגי המפלגה הסוציאליסטית בפרלמנט מטעם מחוז בריסל הם מוסלמים. בשוודיה, רבע מאוכלוסיית העיר מלמו היא מוסלמית. עכשיו מנסים השלטונות להרגיע את האינתיפאדה שלהם על חשבון ישראל

עמנואל בון

**ע**

רב חנוכה הזה לא יכול היה להיות יותר משמעותי עבורי. נחתתי בטיסה מבריסל, שם הייתי מוקף בקישוטי חג המולד ובכיסויי ראש מוסלמיים. נחמד להיות בבית בדיוק בזמן לקראת חג יהודי, המנציח את הישרדותנו בעולם הלא-יהודי.

התנסותי באירופה אישרה את הרלוונטיות של מסר חנוכה: נאמנות והתייצבות איתנה הן שתוצאנה אותנו לחופשי. הזמנתי לשאת דברים בפני הקהילה היהודית בבריסל, כמו גם בפני עיתונאים אירופים וסטודנטים צרפתים. יהודי בלגיה חיים במדינה, שבה ניתן לתפוס את היקף הנוכחות המתעצמת והמיליטנטית של האיסלאם רק ממראה עיניים. יותר ממחצית נציגי המפלגה הסוציאליסטית בפרלמנט מטעם מחוז בריסל הם מוסלמים, ואחת מהם אף הושבעה כשהיא לובשת חג'אב (דבר שלא היה ניתן לה לעשות בטורקיה, ארץ מוצאה). בבלגיה השיח הציבורי על ישראל נעשה משמין וחסר מעצורים.

בצרפת לעומתה – אליה הגעתי במהירות מסחררת, הודות לרכבות הללו, שבקושי משאירות לך זמן להביט בשמיה האפורים של אירופה ובבנייניה הקודרים – המצב אינו כה גרוע. אלא שמנהגי הלבוש של צרפתים מוסלמים רבים היקשו עלי להכיר את ארצי לשעבר. גלוי לעין, שבני הדור השני והשלישי של מהגרים מוסלמים לאירופה יוצרים אתוס דתי שונה מאוד מזה של הוריהם ושל הוריהם.

האם לישראל צריך להיות אכפת, אם אירופה תהפוך מוסלמית בסוף המאה, כפי שצפה ברנרד לואיס? שהרי אחרי ככלות הכל, היחס אל היהודים בארצות האיסלאם היה פחות גרוע מאשר בארצות הנוצרים; הם היו ד'מים, כלומר בני חסות - וב"מרחב האיסלאמי" ישות מדינית משלהם, כמו מדינת ישראל, אינה באה בחשבון – אך הם לא נשלחו לתאי גזים. אולם, על האיסלאמיזציה של אירופה להיות מקור דאגה לא רק ליהודי אירופה, אלא גם לישראל, שכן בתנאי הלחץ מצד קהל בוחרים מוסלמי מיליטנטי הולך וגדל, אירופה, שהיא בעיקרה פוסט-נוצרית ופוסט-מודרנית, מאפשרת לדה-לגיטימציה של ישראל לחלחל לשיח הציבורי (במיוחד בסקנדינביה, בבריטניה ובבלגיה). ובהשפעת אותו לחץ, מגלה מדיניות החוץ של אירופה בוז אבירי לאינטרסים של ישראל, לרגישויותיה ולתביעותיה.

### לעיתונאית הבכירה יש הצעה

ביקורה בישראל בשבוע שעבר של משלחת עסקים בלגית כמעט בוטל בשל התנגדותם של פעילים מוסלמים בבלגיה. הנשיא הבלגי (הנוצרי) של לשכת המסחר הבלגית הגיב על כך בחריפות: אם אכן הפרת זכויות אדם היא הסיבה להתנגדותם של המוסלמים, הוא אמר, מדוע לא גילתה הקהילה המוסלמית את התנגדותה, כשמשלחות בלגיות קודמות טסו למדינות כמו סין, ערב הסעודית או סודן? אלא שאומץ ליבו של איש ישר זה אינו נחלת רבים. כשהשבוע ביקשה שגרירת ישראל בבלגיה לארגן פגישה בין אישיות רשמית ישראלית לבין עמיתתה הבלגית, נאמר לה כי השלטונות הבלגיים היו מעדיפים להימנע מפגישה כזו, כדי שלא ייאלצו להתמודד עם המהומה שהפכה לנורמה, כל אימת שלבלגיה יש מגעים עם ישראל. לשגרירותנו לא נותר לומר על כך – ובצדק – כי זוהי כניעה.

כניעה היא גם אחד הגורמים ל"יזמות" האחרונות של אירופה במזרח התיכון. מה היה הטעם בהתגרות הדיפלומטית של שוודיה בעניין ירושלים לפני כשבועיים? לנסות להרגיע את האינתיפדה שלה עצמה בעיר מלמו, שרבע מאוכלוסייתה היא מוסלמית. שוודיה רשאית כמובן לתמוך בחלוקת ירושלים; אבל עמדה זו אינה הסיבה האמיתית ליזמה השוודית, שמנהיגיה, המתימרים לדעת כיצד לפתור את הסכסוך הישראלי-פלסטיני, אינם יודעים דבר על ההיסטוריה והגיאוגרפיה של ירושלים.

אף על פי שמועצת שרי החוץ של האיחוד האירופי מיתנה את הצעתה המקורית של שוודיה, ההחלטה שקיבלה ביום שלישי שעבר – חמורה. המועצה הצהירה, כי היא "לא תכיר בשום שינוי בגבולות שלפני 1967" ללא הסכמת הצדדים. היות שהפלסטינים אינם מסכימים לשינוי כזה, הרי שהאיחוד האירופי למעשה תומך בעמדתם בעקיפין. החלטת המועצה מגלה לא רק זלזול בעמדת ישראל, אלא גם מתלממת מהיותם של "הגבולות שלפני 1967" קו שביתת הנשק הזמני למעשה, ומכך שהחלטה 242 של מועצת הביטחון של האו"ם אינה דורשת מישראל לסגת לאותם קווים ולהפוך אותם לגבולות קבע, אלא לסגת "משטחים", דווקא על מנת להותיר מקום למשא ומתן ולשינויים טריטוריאליים.

סיוור ההוצאות שלי באירופה אישר לי, כי מרבית המומחים מטעם עצמם לסכסוך הערבי-ישראלי יודעים עליו מעט מאוד. עיתונאית אירופית בכירה הציעה ליישם על המזרח התיכון את הדגם של האיחוד האירופי לבניית שלום אזורי באמצעות שיתוף פעולה כלכלי. היה עלי להסביר לה, שדגם האיחוד האירופי יושם אחרי שגרמניה הובסה צבאית והפכה לדמוקרטיה, ושתהליך איחוד אירופה לא היה מצליח, ללא כוחה הצבאי של ארה"ב, אשר במשך ארבעים שנה הרתיע את ברית-המועצות. "אם את רוצה שהמודל שלך יעבוד במזרח התיכון", אמרתי לה, "למה שלא תשלחו כוחות אירופיים להפיל את המשטרים האוטוקרטיים של האיזור ותהפכו אותם לדמוקרטיים?"

יום קודם לכן "הסביר" לי סטודנט בבית הספר לממשל המוביל בצרפת, כי על ישראל "להחזיר" את רמת הגולן לסוריה, היות שאין לה שום ערך אסטרטגי. "האם לחבלי אלזס ולורין יש ערך אסטרטגי עבור צרפת?" – שאלתי, "אם לא, מדוע לא תחזירו אותם לגרמניה? צרפת כבשה אזורים אלה בכוח, והחזיקה בהם רק משום שהיא ניצחה, עם מעט עזרה מידידיה, במלחמתה האחרונה עם גרמניה". שתיקה.

למרות שלשינוי הדמוגרפי ההדרגתי ביבשת הישנה יש השפעה הולכת וגוברת על מדיניותה של אירופה במזרח התיכון, ישראל יכולה להאשים רק את עצמה בכך, שכמעט לא נטלה חלק במערכה על דעת הקהל, הנשלטת היטב על ידי התעמולה הערבית. זה היה רע למדי לו הייתה האסטרטגיה של ישראל בנושא דעת הקהל פסיבית במקרה הטוב או בלתי קיימת במקרה הרע, אולם באירופה מסתובבים בכפייטיות אנשים כמו פרופ' שלמה זנד וחבר הכנסת לשעבר אברהם בורג, כדי "להסביר" שאין עם יהודי וישראל היא מדינה כושלת.

המכבים הבינו, כי האלטרנטיבה לפעולה ולמאבק היא אסון; הם גם הגיעו להכרה, ששפיות והחלטיות של מעטים עשויות לגבור על עיוורון ואדישות השולטים בכיפה. מאבקם רחוק מלהסתיים, אבל שהותי באירופה, תודה לאל – הסתיימה.